

NORILCO

Nordland

Jubileumsskriv i forbindelse med 40-årsjubileum i 2015

Forfatter: Else Lindvig Kilder: Årsberetninger og protokoller

Innledning

NORILCO ble stiftet 24. april 1971 i Oslo, og etter hvert ble det etablert distriktsavdelinger i flere fylker, blant annet i Nordland. Navnet på foreningen var fram til 2014 NORILCO - Norsk forening for stomi- og reservoaropererte, men ble endret på representantskapsmøtet i april 2014 da også mage-/tarmkreftrammede ble innlemmet i foreningen. Nå er navnet på foreningen NORILCO – Norsk forening for personer med stomi, reservoar og mage-/tarmkreft.

NORILCO er en landsomfattende frivillig organisasjon for personer med stomi, reservoar og mage-/tarmkreft, og har om lag 5100 medlemmer og 22 distriktsavdelinger. Arbeidet er basert på tilskudd fra Kreftforeningen, inntekter fra medlemsavgift og tilskudd fra ulike andre aktører.

Foreningens formål er å ivareta medlemmenes interesser gjennom medlemsaktiviteter i regi av distriktsavdelingene, og samarbeide med helsemyndighetene om en best mulig livskvalitet for medlemmene. Dette gjøres blant annet gjennom en aktiv likepersontjeneste, veiledning, samarbeid med helse-personell og helseinstitusjoner, samt å fremme medlemmenes krav på oppfølging fra helseinstitusjoner, myndigheter og andre.

NORILCO Nordland ble etablert 23. mai 1975. Vi har ikke klart å finne noe skriftlig materiale fra de første fem årene så derfor vet vi svært lite om det som ble gjort. Personer jeg har snakket med refererer til at det ikke ble holdt årsmøter eller valg av noe slag i denne perioden, men det opplyses fra medlemmer at foreningen var aktiv og hadde medlemsmøter og en besøkstjeneste. Etter hvert ble det tatt grep fra NORILCO sentralt, og fra og med 1981 ble det avholdt årsmøte og valg i samsvar med foreningens vedtekter.

En gjennomgang av årsberetninger viser stor aktivitet, og antall medlemmer økte for hvert år. I 1980 var det 90 medlemmer i Nordland, og foreningen hadde et budsjett på kr 16.000. I løpet av neste 10-årsperiode, fram til 1991 økte antall medlemmer til 350, noe som tyder på et godt rekrutteringsarbeid i foreningen. Antall medlemmer fortsatte å øke fram til 2001, hvor det var registrert 430 medlemmer. Medlemstallet i dag ligger er på om lag 350.

NORILCO Nordland har hatt ansvaret for å arrangere representantskapsmøte i Bodø 27.-29. mai 1994. Delegatene ble møtt med et fantastisk fint vær da de ankom Bodø fredag. I tillegg til mange saker som var til behandling på representantskapsmøtet ble delegatene tatt med på flere utflukter. Blant annet til Kjerrengøy hvor det var omvisning på handelsstedet. Turen gikk videre til Tårnvik hvor det ble servert havrettsbord på den gamle brygga. En brygge som for øvrig brant ned uka etterpå, og dette ble det snakket om i lang tid.

Nordland har spesielle utfordringer i forhold til geografi, både når det gjelder reisekostnader og for å kunne møte medlemmene i sin region. Det har blant annet vært viktig å arrangere årsmøtene på ulike steder i Nordland for å nå flest mulig av medlemmene. Årsmøtene har vært arrangert i Mosjøen, Mo i Rana, Fauske, Rognan, Narvik, Svolvær, Stokmarknes og Bodø.

Oversikt over styreledere og likepersonledere i **NORILCO** Norldand

Ser vi på oversikten over styreledere og likepersonledere er det god geografisk spredning på de som har hatt lederverv i foreningen. Oversikten viser også at det ikke har vært mange ledere i løpet av denne perioden, og det er grunn til å takke alle disse og alle andre tillitsvalgte som ikke er nevnt her, for en betydelig innsats i NORILCO.

Styreledere	Likepersonledere/Besøksledere
1975-1980: Torleif Andreassen, Bodø	1981-1994: Bjørg Skauge Solem, Fauske
1981-1982: Thor Jensen, Bodø	1994-2000: Astrid Strømhaug Eide, Valnesfjord
1983-1984: Willy Åmo, Tysfjord og Alise Arnesen, Henningsvær	2001-2006: Anne Marie Skogvoll, Sørfold
1985-1986: Bjørnar Brubakk, Mosjøen og Ninny Jensen, Bodø	2007-2012: Ninny Jensen, Bodø
1987- 1988: Ninny Jensen, Bodø	2013 - 2014: Magne Johansen, Sørfold
1989: Harry Domben, Narvik	
1990-1991: Ivar Mikalsen, Stokmarknes	
1992: Laila Sandbakk, Bodø	
1993 -1994: Terje Solem, Fauske	
1995-2001: Lena Flæsen Almendingen, Sandnessjøen	
2002-2006: Bjørnar Brubakk, Mosjøen	
2007-2009: Anne Mari Skogvoll, Sørfold	
2010-2011: Stein Elvenes, Bodø	
2012: Ivar Mikalsen, Stokmarknes	
2013 -2014: Else Lindvig, Bodø	

Likepersontjenesten

Likepersontjenesten er kjernen i det arbeidet som gjøres i NORILCO. Av årsberetningene ser vi at antall besøkere økte i takt med økt medlemstall. I et fylke som Nordland var, og er det viktig å nå medlemmene der de bor. På 80-tallet ble det derfor etablert lokallag i Mosjøen, Mo i Rana, Lofoten/Vesterålen, Salten og etter hvert også i Narvik. Disse ble etter hvert nedlagt, og i 2014 er det bare lokallaget i Narvik som består.

I årsrapportene fra likepersontjenesten ser vi at lokallagene var aktive og hadde informasjonsmøter, undervisning av helsepersonell og ikke minst besøk. Fra årsrapport for besøkstjenesten i 1984 ser vi at antall besøk, som var delt inn i førstegangsbesøk/oppfølgingsbesøk var betydelig høyere enn i dag. Det var totalt 75 besøk i 1984, og antall besøk økte jevnt utover 80 og 90-tallet.

I rapportene ser vi også at de hadde noe de kalte for oppsøkende virksomhet. Det var forberedte hjemmebesøk til nyopererte medlemmer som ønsket det. I rapporten fra 1990 kan vi lese at de hadde hatt oppsøkende virksomhet i Mosjøen, Mo i Rana, Lofoten og Vesterålen. I den forbindelse refereres det til, sitat: *“Leder og likepersonleder har kjørt til sammen 971 km i Lofoten og Vesterålen i forbindelse med oppsøkende virksomhet høsten 1989”*. Tilsvarende «maratonreise» ble gjennomført på Helgeland samme høst, men da med tog, båt, ferge og buss.

Medlemsmøter

I regi av styret og lokallagene ble det arrangert flere medlemsmøter pr år enn det som er tilfelle i dag. For eksempel viser årsberetningen for 1999 at det var medlemsmøter på Fauske, Rognan, Bodø, Sandnessjøen, Rana, Andenes, Narvik og Mosjøen. Innholdet i disse møtene kunne være ulike temaer knyttet til det å leve med stomi eller reservoar. For eksempel forelesninger v/lege eller annet helsepersonell, eller bandasjist. Det kunne også være temaer som fysisk aktivitet og kosthold.

Kursvirksomhet

Foreningen hadde en rekke kurs og undervisning av studenter og elever. For eksempel viser årsberetningen for 1989 at NORILCO hadde undervist ved Meløy, Erikstad og Asphaugen videregående skole og Nordland sykepleierhøgskole. De hadde også kurs for helsepersonell i flere kommuner. Norilco Nordland kom også raskt i gang med kurs for nyopererte. På 80-tallet ble det utviklet egne kurs for nyopererte. Kursene var også for ektefelle/samboer. De ble arrangert en gang pr. år, fram til 2001. Målet for kursene var å gjøre den nyopererte og familien tryggere på å kunne fungere og leve med stomi/reservoar. På grunn av lange avstander ble disse kursene lagt til helger, med overnatting. Dette gjorde at de nyopererte ble kjent med hverandre og kunne utveksle erfaringer.

Ungdoms- og barnesamlinger

NORILCO Nordland var den første distrikt-savdelingen som utviklet slike kurs. Disse kursene ble brukt som modell for ABC-kursene som etter hvert ble innført i hele landet, i regi av NORILCO sentralt. Fra og med 2001 overtok Lærings- og mestringssentret (LMS) ved Nordlandssykehuset ansvaret for å arrangere kursene for nyopererte. Kurset «Å leve med stomi» blir arrangert en eller flere ganger pr år i Bodø og går over to dager. Likepersonleder i Norilco Nordland er representert på kursene for å informere og svare på spørsmål. I forbindelse med disse kursene er det en tradisjon at NORILCO Nordland inviterer de nyopererte, enten de er medlemmer eller ikke, ut på pizza-kveld på byen etter kurset.

Det arrangeres årlige kurs for besøkere i NORILCO Nordland, gjerne i forbindelse med årsmøtet. Disse kursene er viktig for både motivasjon og erfaringsutveksling.

Samarbeid med sykehusene

Det har i alle år vært et godt samarbeid med sykehusene i Nordland. De informerer nyopererte om at de kan få besøk av en likeperson fra NORILCO. Det er vårt inntrykk at de opererte i dag blir raskt skrevet ut fra sykehuset, og informasjonen om NORILCO er ikke god nok. Dette er nok en av grunnene til at antall besøk er redusert.

Helt fram til 2012 hadde NORILCO Nordland en ungdomsrepresentant i styret. I mange år ble det arrangert samlinger for ungdom med stomi/reservoar. Det ble også arrangert samlinger for barn og foreldre i samarbeid med Lærings- og mestringssenteret og barneavdelingen ved Nordlandssykehuset.

Høsttreff og helgeturer

Sosiale aktiviteter er viktig for å kunne treffe likesinnede og ha opplevelser sammen. I mange år ble det derfor arrangert høsttreff og ulike turer for medlemmene, også i samarbeid med andre NORILCO-foreninger i Norge og Sverige. Turene kunne både ha et faglig og sosialt innhold. Det ble arrangert turer til Sverige, Vesterålen, Lofoten, Rognan, Saltstraumen, Saltfjellet, Tysfjord, Brønnøysund, Senja i Troms og til Inderøy i Nord-Trøndelag. Foreningen fra Skellefteå i Sverige var også på gjenvissitt i Nordland i juli 1998, hvor det ble arrangert tur til Kjerrenøysund sammen med medlemmer i Nordland. Fra årsberetningen dette året kan vi lese følgende, sitat: «*Turen til Kjerrenøysund var en opplevelse, med god omvisning på handelsstedet og god mat. Turen hjemover var en drøm, først utsikten mot øyriket, fyret uti havet og øyene som speilet seg i sommersol og speilblankt hav*».

Ut fra årsberetningene ser det ut til at det ikke har vært gjennomført turer siden høsten 2000. De påfølgende årene ble de planlagte turene avlyst på grunn av manglende påmelding.

Oppsummering

Det har vært en interessant jobb å gå gjennom årsberetninger og rapporter og få innsikt i hva NORILCO Nordland har gjort i løpet av disse 40 årene. Gjennomgangen viser at foreningen har bidratt aktivt til å oppfylle NORILCO's formål, og på en god måte ivarett medlemmenes interesser med aktivitet og veiledning gjennom 40 år. Årsberetningene dokumenterer en betydelig aktivitet som gradvis reduseres de siste årene, fra 2002 og fram til i dag. Det planlegges turer og medlemsmøter som har blitt avlyst på grunn av manglende påmelding. De siste årene har vi arrangert medlemsmøter både i sør- og nord-fylket uten den store interessen. Det er også betydelig færre besøk enn tidligere år.

80- og 90-tallet var nok foreningens «gullalder» i Nordland, med mange aktive tillitsvalgte og en økende medlemsmasse. Lokallagene var nok også med på å opprettholde kontakten med medlemmene, og drev oppsøkende virksomhet slik at nyopererte og deres familier fikk hjelp og veiledning fra NORILCO's besøkere.

Det skjedde altså en endring omkring år 2002. Hvorfor dette skjer er det vanskelig å ha noen kvalifisert mening om. At Lærings- og mestringscenteret (LMS) overtok ansvaret for kursing av nyopererte var nok et viktig grep for å sikre oppfølging fra helsetjenesten. Disse kursene gir også mulighet for erfaringsutveksling med andre i samme situasjon.

Etablering av stomiklinikk med stomisykepleier ved Nordlandssykehuset i Bodø gjør nok at nyopererte får bedre oppfølging. Tilgang på informasjon via internett er betydelig mer omfattende enn tidligere, og vi har tilgang på informasjon fra flere hold. Det er også vårt inntrykk at ansatte ved apotek/bandasjeutsalg gir god veiledning til nyopererte.

Det er ingen tvil om at nyopererte får bedre oppfølging fra helsetjenesten nå enn tidligere, og at de derfor trolig ikke har det samme behovet for NORILCO. Det er likevel ingen grunn til å tro at behovet for å ha en frivillig organisasjon som NORILCO vil bli mindre i fremtiden, men det må tenkes nytt, både i forhold til oppfølging av medlemmene og samarbeidet med helsemyndighetene. NORILCO har fortsatt en jobb å gjøre for å ivareta medlemmenes interesser, og vi ser fram til spennende utfordringer når også mage-/tarmkreframmende etter hvert blir medlemmer.

Enhver 40-åring som er fornøyd med årene som er gått, og som ser fremover, ønsker å feire. NORILCO Nordland markerer jubileet sammen med medlemmer og inviterte samarbeidsparter på Radisson BLU hotell i Bodø lørdag 21. februar 2015.

Se oftere mot nord

Gå mot vinden, du får rødere kinn.

Finn den ulendte stien. Hold den.

Den er kortere.

Nord er best.

Vinterens flammehimmel, sommerens solmirakel.

Gå mot vinden, klyv berg.

Se mot nord.

Oftere.

Det er langt dette landet.

Det meste er nord.

Dikt av Rolf Jakobsen

